

CHIA SẺ ĐƯỜNG ĐẾN HẠNH PHÚC

Nguyên tác: Giảng giải Đệ Tử Quy

Chủ giảng: Tiến sĩ Thái Lễ Húc

Người chia sẻ: Vô Danh Cư sĩ

Bài 150

Trong bài: giọng đọc nam là lời giảng của TS Thái, giọng đọc nữ là những chia sẻ thêm của Vô Danh cư sĩ.

Kính chào các bạn đồng học!

Kính chúc các bạn một ngày mới tốt lành!

Hôm nay, trước khi chuyển sang bài mới chúng ta ôn tập lại...

NỘI DUNG BÀI HÔM QUA:

Chánh văn 16-6. «Vật úy nan, vật khinh lược» (là Đừng sợ khó chớ xem thường)

Câu 2: “Vật khinh lược” (Chớ xem thường)

- 1. Bỏ thí đồ vật phải dùng tâm cung kính*
- 2. Tặng người đồ vật phải tử tế, sạch sẽ*
- 3. Là diễn giả, phải biết cảm ơn người nghe*
- 4. Đối đãi khách, việc nhỏ cũng không được xem thường*
- 5. Khi giao việc cho trẻ, cần kiểm tra lại*
- 6. Quan tâm đến nhu cầu của người từ việc nhỏ*
- 7. Giảm lo lắng cho người khác từ việc nhỏ*

Chánh văn 16-7. “Đầu não trường, tuyệt vật cận” (Nơi ồn náo, không đến gần)

1. Vì sao trẻ đến nơi ồn náo?

- Thứ nhất: Tâm lý trống trải, cuộc đời không có mục tiêu*

- *Thứ hai: Không có năng lực phán đoán*

2. Tập năng lực phán đoán cho trẻ thế nào?

- *Thứ nhất: Khi trẻ kết giao với bạn xấu phải hiểu là do mình ko dạy.*

Bây giờ chúng ta sẽ nghe TS Thái giảng nội dung bài hôm nay...

Thứ 2: Dạy trẻ gần gũi bạn lành

Trong Kinh Dịch có đề cập đến: “*Phương dĩ loại tỵ, vật dĩ quần phân*” (Đây là câu danh ngôn trong Chu Dịch, ý nói người/vật cùng loại, cùng tính chất sẽ tụ hợp lại với nhau, hoặc phân chia theo bầy nhóm. Sự vật có đặc tính tương đồng thì hút nhau, người cùng chí hướng, quan niệm thì chơi với nhau. Đây gọi là “*nguru tâm nguru, mã tâm mã*”). Nghĩa là người thiện sẽ gần gũi với người thiện, người xấu sẽ đi thu hút bạn xấu.

Khi con cái chúng ta lương thiện, trọng đức hạnh, tự nhiên chiêu cảm bạn bè đều là tốt.

Thứ 3: Dạy trẻ tăng trưởng thiện tâm từ nhỏ

Thế nên điểm quan trọng nhất, trước phải làm cho con tăng trưởng điều gì? Thiện tâm. Hiện nay thông thường đều nói là: **“Vật dĩ loại tỵ, nhân dĩ quần phân”**.

Cháu ngoại của tôi, mẹ nó cũng hơn ba tuổi bắt đầu dạy nó Đệ Tử Quy, và giảng giải Đệ Tử Quy cho nó hiểu. Ba bốn tuổi đem nó ra bên ngoài kết giao với các bạn nhỏ khác. Khi các bạn nhỏ khác, ví dụ nói lời ác đối với người khác, hoặc là động thủ đánh người. Cháu tôi nhìn thấy vậy, kéo mẹ và nói:

- Bạn nhỏ đó không được đánh người, bạn nhỏ này không được mắng người.

Thứ tư: Dạy trẻ “Thiện ác phân minh”

Vì sao cháu ngoại của tôi nó phán đoán như vậy?

Khi quý vị có dạy Đệ Tử Quy, ví dụ quý vị dạy con cái “hiếu” là đúng, quý vị dạy con cái “hiếu” là thiện, thì chúng sẽ biết được điều xấu là bất hiếu.

Khi quý vị dạy chúng “*Hữu ái huynh đệ, tôn kính trưởng bối*” (Thương yêu anh em, kính trọng người trên) là thiện, thì chúng sẽ biết bất kính, bất để là điều ác.

Khi chúng biết “cẩn thận” rất quan trọng, khi chúng biết việc của chính mình phải do chính mình làm là thiện, thì chúng đồng thời cũng biết được điều gì là ác; Khi chúng biết thương người là thiện, chúng có biết điều gì là ác chẳng? Đúng, chúng sẽ biết.

Khi bọn trẻ thiện ác phân minh, chúng sẽ có sự chọn lựa.

Một là: Thiện ác phân minh sẽ không đến nơi ồn náo

Khi trong lòng chúng thường có thiện niệm, thì khi gặp hoàn cảnh đấu tranh ồn náo, bảo đảm chúng như thế nào? Toàn thân khó chịu.

Chẳng hạn bây giờ để tôi đến phòng nhạc đứng một phút, nhất định tôi hít thở rất khó khăn, đầu đau, từ trường ở đó thật không tốt. Vì sao? Người xưa có câu “*Nhập chi lan chi thất, cửu nhi bất văn kỳ hương*” (Vào nhà có hoa chi lan, lâu ngày mà không nghe thấy mùi thơm của nó tức đã cùng giống như hoa ấy). Khi quý vị đã tiếp nhận sự hun đúc của Thánh hiền, trong lòng nghĩ hay làm đều là thiện. Nên nếu để quý vị ở trong hoàn cảnh bất thiện, lập tức cảm thấy rất khó chịu, tự nhiên sẽ “*Kính nhi viễn chi*” (nghĩa là: Tôn kính, nhưng chỉ có thể nhìn từ xa). Khi thiện ác phân minh mới có sự lựa chọn đúng.

Hai là: “Thiện ác bất minh”, sẽ kết giao bạn xấu

Hiện nay các gia trưởng có dạy trẻ những điều này chẳng? Khi nhỏ thiện ác chúng không phân minh, đợi lên cấp hai cấp ba, gặp một số bạn xấu, lập tức bị dẫn dắt ngay.

(Trong An Sĩ Toàn Thư có câu chuyện tiêu đề “Chết vì bạn ác”

Câu chuyện như sau:

Trần Phủ Lý ở Côn Sơn có người tên Mã Kế, tự thị mình giỏi võ nghệ, lắm công phu, liền kết nghĩa huynh đệ với mấy tên nữa, cùng tụ tập suốt ngày nhậu nhẹt gây sự.

Gần đó có một nhà buôn rất giàu, có hai đứa con cũng sai lầm gia nhập vào bọn Mã Kế.

Một hôm, Mã Kế thấy có người khách buôn tên Chung Thông đến trấn này thu tiền, nhiều đến mấy trăm lượng bạc, có ý muốn cướp lấy, liền rủ hết bọn đồng đảng cùng đi, trong số đó thì hai đứa con nhà buôn kia cũng đi theo nhưng không biết chuyện gì cả. Bọn chúng đợi thuyền vừa qua gò Liên Hoa liền đuổi theo, giữ thuyền lại rồi cướp sạch hết tiền của.

Khi người khách buôn Chung Thông vừa lên được trên bờ liền to tiếng hô hoán, gọi mọi người bắt cướp. Dân làng sống gần bờ sông nghe tiếng gọi cùng kéo đến, bốn phía cùng vây đuổi, lại vừa lúc gặp thuyền tuần tra bắt cướp trên sông vừa đi ngang, cùng hợp sức đuổi bắt không sót tên nào cả.

Bọn Mã Kế sau đó đều lần lượt chết trong lao ngục, còn lại mấy tên Trần Quý, Cố Tổ, Chu Nhị thì bị mang ra chém bêu đầu răn chúng vào tháng 7 niên hiệu Khang Hy thứ 11. Hai đứa con của nhà buôn kia rơi vào cảnh tình ngay lý gian, không biện bạch gì được, cuối cùng bị xử tội tử hình.

Lời bàn: *Lại có một người được người khác tặng cho chiếc áo, không ngờ đó là đồ ăn trộm. Sau bị người mất áo bắt đưa lên quan, cuối cùng phải chết trong ngục. Cho nên, nhìn thấy những kẻ xấu ác phải biết kinh sợ mà tránh xa đi. (Trích An Sĩ Toàn Thư)*

TS Thái giảng tiếp)

Vạn pháp do nhân duyên mà sanh ra. Cho nên một người kết giao bạn xấu, là do nhân là gì? Thiện ác bất minh. Duyên là gì? Duyên là bạn xấu xuất hiện, mới kết ác quả.

Xưa nay con người chỉ coi trọng duyên, không tìm ra nguyên nhân thật
--

sự. Trong mấy ngàn năm lịch sử, bao nhiêu bậc thánh triết đều sống trong thời loạn, nhưng họ đều có thể làm được sừng sững bất động, vì chừng mực làm người trong lòng họ rất rõ ràng, minh bạch.

Các bạn, nếu quý vị để bọn trẻ nắm vững căn bản thiện ác, nửa đời còn lại của quý vị mới có thể không lo lắng. Cho nên kế hoạch trong đời người chúng ta phải suy nghĩ tính toán thật chu đáo.

Các bạn! Học tập quý ở chỗ có thể bền lòng. Cho nên chúng ta nói phương pháp học tập ở “*Nhất môn thâm nhập, trường thời huân tu*” (Đi sâu vào một môn, huân tu suốt thời gian dài), cho nên huân tập rất quan trọng.

Tôi thấy khí sắc của quý vị đều rất tốt, biểu thị thang thuốc bắc này uống rất là tốt, sớm tối đều đọc một lần Đệ Tử Quy. Khi quý vị đã thuộc rồi, thì ở trong bài giảng, chỉ cần chúng tôi đưa ra những câu kinh này, quý vị có thể sẽ hoát nhiên ngộ ra. Cho nên, học thuộc là rất quan trọng.

Bài học buổi sáng chúng ta học đến: **“Đầu não trường, tuyệt vật cận; Tà tích sự, tuyệt vật vấn”** (Nơi ồn náo không đến gần; Việc không đáng, quyết không hỏi). Chúng tôi cũng phân tích, con cái sẽ kết giao với bạn bè không tốt, sẽ đến hoàn cảnh không tốt. Căn nguyên là chúng chưa biết phán đoán thị phi thiện ác. Cho nên, phải từ gốc rễ để giải quyết, là phải từ nhỏ đem cơ bản đức hạnh của chúng trồng cho tốt. Tự nhiên chúng sẽ không đi tiếp xúc với bạn bè không tốt, sẽ không đi tiếp xúc với hoàn cảnh hỗn loạn.

Ba là: Dạy trẻ ngay từ nhỏ quan niệm đúng về nơi ồn náo

Có một vị giáo viên, ông thường mang theo con của ông đi trên đường, đưa trẻ mới 1, 2 tuổi. Mỗi lần đi qua những nơi ồn ào, những nơi vui chơi đồ chơi điện tử, ông nói với con của ông:

- Những nơi này sẽ ô nhiễm con người, sẽ khiến con người xấu hơn, cho nên những nơi này tuyệt đối không nên đi vào.

Vì từ nhỏ đã dạy, cho nên lớn lên, những nơi như thế, chúng đi qua ngay cả nhìn cũng không muốn nhìn. Đây gọi là “Tiên nhập vi chủ”, “*Vào trước làm chủ*” (nghĩa là: *Cái gì vào trước thì làm chủ, khiến những cái vào sau sẽ không được tiếp nhận nữa*). Cho nên, giáo dục thực sự phải: “*Cấm u vị phát chi vi dự*” (Nghiêm cấm từ lúc chưa xảy ra gọi là phương pháp dự phòng), chính là

phương pháp phòng ngừa. Khi bọn trẻ chưa phạm sai lầm, quý vị nên dùng quan niệm đúng đắn nói với chúng, nhất định phải nên ngăn chặn lúc chúng chưa tập thành thói quen, còn chưa bị nhiễm; Nếu chúng đã hình thành thói quen này thì rất khó sửa đúng lại được, đây là cách dự phòng.

Cho nên làm phụ huynh, độ nhạy bén giáo dục càng cao, thì có thể nắm bắt được kỹ xảo dự phòng.

3. Khảo sát quan niệm thiện ác của trẻ sau khi học “Đệ Tử Quy”

Lúc chúng tôi ở Thâm Quyển, có vài đứa trẻ 6, 7 tuổi, cùng học tập kinh điển. Tối hôm nọ, thầy giáo hỏi chúng:

- Cái gì là tâm tốt, cái gì là tâm xấu? Cái gì là thiện? Cái gì là ác?

Bấy đứa trẻ này trả lời đáp án dưới đây, tôi xin đọc cho quý vị nghe, xem đứa trẻ học tập kinh điển một hai năm, sức phán đoán của chúng, ý định của chúng là thế nào?

Thứ nhất: Quan niệm của trẻ về tâm tốt

▪ Học sinh thứ nhất nói:

- Một đồ vật mình muốn, nhưng người khác cũng muốn thì nhường cho người khác.

Đây là một thái độ lịch thiệp.

▪ Học sinh thứ 2 nói:

- Hiếu thảo cha mẹ;
- Chuyên tâm đi học;
- Cung kính với người khác là tâm tốt.

(Qua câu trả lời của học sinh thứ 2 này thì Hiếu và Kính là tâm tốt. Chúng ta nghe thầy giảng ý thứ nhất)

Một là: Tiềm năng con người khai phá từ đâu? Hiếu, kính

TS Thái giảng tiếp)

“Hiếu, Kính” là căn bản lớn của đức hạnh của một người. Tôi dạy học trò, dạy tiết đầu, tôi nói với các bạn nhỏ, tôi vẽ một cái hình lộ ra một bộ phận nhỏ nhỏ, tôi hỏi chúng:

- Các bạn nhỏ đây là cái gì?

Tôi nói với học sinh:

- Đây là một góc của núi băng, một góc núi băng này, chỉ chiếm 5% của núi băng.

Cho nên tôi hỏi chúng:

- Các em đã xem qua núi băng chưa? 95% ở đâu? Ở dưới biển, chưa bộc phát. Cho nên tiềm lực của con người cũng giống như núi băng, phần nhiều đều chôn vùi hết rồi. Vậy làm sao mang 95% này bày ra ngoài? Thầy hôm nay tặng các em hai cái chìa khóa, đem nó mở ra. Hai chìa nào? Chìa thứ nhất “Hiếu thảo”, chìa thứ hai là “Lễ phép”, kỳ thật bản chất của lễ phép là tâm cung kính.

(Bài trước chúng ta đã chia sẻ lễ kính là tánh đức, bạn khởi tu từ tánh được Phật lực gia trì thì ko gì ko thành tựu. Cho nên bạn khởi tu đầu tiên phải từ lễ kính, và lễ kính là quan trọng nhất.

Bạn hỏi vậy còn hiếu thì sao? Khi bạn tu lễ kính là bạn phải làm sao phải xem được tất cả mọi người đều là Phật. Vậy cha mẹ ko phải là Phật sao? Cho nên Hiếu cũng chính là bạn tu lễ kính với cha mẹ gọi là “hiếu thân”. Cũng vậy bạn tu lễ kính với thầy giáo gọi “tôn sư”.

Khi bạn tu được hiếu kính thì bạn sẽ khai mở được tự tánh, lúc ấy vô lượng tài bảo, vô lượng trí tuệ, vô lượng thần thông, vô lượng thọ... cái gì cũng vô lượng. Cho nên TS Thái mới giảng bình thường thì tiềm lực của con người bị chôn vùi hết, phải dùng 2 chìa khóa là hiếu, kính thì sẽ mở được núi băng mang được 95% tiềm lực này hiển lộ ra ngoài. Cho nên toàn bộ cuốn Đệ Tử Quy là dạy bạn tu lễ kính.

Bây giờ chúng ta sẽ nói đến:)

Chìa khóa thứ nhất: “Hiếu”

Cho nên tôi nói với chúng:

- Các em thấy vua Thuần thời xưa, vì ông hiếu thảo, cho nên trí huệ rất rộng. Không những trí huệ rất rộng, mà còn vì trí huệ và đức hạnh của ông, nên nhận được người dân toàn quốc kính yêu và tôn sùng noi theo. Cho nên, tiềm lực của con người thì có thể phát huy rất tốt.

Chìa khóa thứ hai: “Kính”- là Lễ phép, cung kính

Tôi nói với các bạn nhỏ:

- Vì thầy rất lễ phép, cho nên quen biết chú Lô, cho nên thầy đã dùng rất nhiều trí huệ và kinh nghiệm của chú Lô đã đạt được truyền cho, khiến năng lực của mình có thể bộc phát.

Ngày nay trẻ con cũng rất hiện thực, cho nên sau khi tôi giảng xong tiết học đó, học trò có thay đổi gì? Từ hôm đó về sau thấy thầy giáo, thấy những phụ huynh khác, đều cúi người chào hỏi.

Hai là: Hành thiện dạy từ việc nhỏ, không dạy quá cao

Nội dung này có 4 ý:

1) Có thể từ cúi mình

Các bạn, cái thiện dạy người chớ nên dạy quá cao, chỉ cần có thể cúi người chào hỏi, cuối cùng từ hành động đi vào tâm rồi.

2) Ban đầu làm thiện có thể vì muốn lợi mình

Quý vị không nên nói những người hành thiện này rất “thực dụng”. Ví dụ: Rất nhiều người cũng phê phán rằng:

- Có một số người đi hành thiện, lại đều muốn có quả báo tốt.

Chúng tôi nói:

- Muốn có quả báo tốt có gì là không tốt? Ít nhất họ đã làm được có thể

khiến người khác được giúp đỡ, chúng ta “gặp người tốt, nên vui mừng”.

3) Sau đó thiện tâm vốn có dần hiển lộ

Mới bắt đầu là có mục đích, khi họ tiếp tục hành thiện, sau đó càng thấy nhiều người quá đáng thương, từ từ lòng tốt vốn có đó của họ, tự nhiên hiển lộ ra;

4) Không chê người “Làm thiện có mục đích”

Còn nếu như chúng ta chỉ đứng bên nói “Người này, họ đều có cầu mới hành thiện, người kia cũng giống vậy”. Nhưng nếu chúng ta chỉ là xem người khác, còn chính mình lại đứng yên một chỗ bất động. Vậy chúng ta có tư cách gì để phê bình người khác?

Cho nên khi người khác đã hành thiện rồi, cho dù họ có cầu hay không cầu, chúng ta đều nên tùy hỷ tán thán, tùy hỷ công đức. Vậy thì họ sẽ càng ngày càng nhận được khen ngợi, tự nhiên càng làm càng thật, càng hoan hỷ.
(18, 46)

Ba là: Học “Hiếu, Kính” không giới hạn tuổi tác

Cho nên tôi tặng cho học trò hai chìa khóa này. Vậy lúc nào có thể mở? Hai chìa khóa này không có giới hạn của tuổi tác, 80 tuổi cũng được.

Tôi lúc ở Hàng Châu diễn giảng, có một vị trưởng giả 70 tuổi, tôi giảng đến ngày thứ tư, đang nghỉ giải lao, bỗng nhiên ông đến nói với tôi. Ông nói:

- Thầy Thái, bài học đầu tiên của đời người, tôi 70 tuổi mới học “hiếu đạo”. Nhưng có thể bắt đầu thì sẽ không quá muộn, Khổng Phu Tử nói: **“Triêu văn đạo, tịch khả tử”**, (nghĩa là: **“Sớm nghe đạo, tối chết cũng được”**). Chỉ cần hiểu được đạo lý, thực sự làm đời này tuyệt không lãng phí.

Bốn là: Hiếu, Kính là gốc, là căn bản của tu thân

Ngoài ra lúc ở Thượng Hải diễn giảng, ngày thứ nhất giảng xong “Nhập tác hiếu”. Có một vị trưởng giả 60 tuổi, dẫn theo đứa con cùng đến nghe, ngày thứ nhất giảng bài xong, trước lúc ăn cơm, ông đến bàn giáo viên chúng tôi, rất xúc động. Ông nói:

- Cuối cùng tôi cũng đã biết được, tôi tu thân tu hành hơn mười năm vì sao cảm thấy không tiến triển? Học cách mấy cũng cảm thấy tâm mình, vẫn là không đủ chân thành, không đủ cung kính, mãi tìm chưa ra nguyên nhân. Sau khi nghe xong “Nhập tắc hiểu”, tôi mới bỗng nhiên đại ngộ, thì ra tầng thứ nhất của tôi chưa xây xong, thì đã trực tiếp xây tầng thứ ba.

Có thể người khác khuyên ông:

- Ông xuống đây xây tầng một trước.

Chúng ta có thể nói:

- Tôi đã ở lầu thứ ba rồi, tại sao còn gọi tôi xuống?

Kỳ thực chúng ta lúc đang ở tầng ba là dùng hai cây trúc chống đi lên, chính xác là ở lầu ba nhưng như thế nào? Không có nền móng. Cho nên khi người khác có lòng tốt nói với ông:

- Xuống, xuống nhanh.

Không những không xuống, ông còn nói:

- Trình độ thấp hơn tôi còn gọi tôi xuống.

Cho nên khi ông hiểu được “Ồ! thì ra căn bản rất quan trọng”, ông tìm tòi và cuối cùng đã tìm được nguyên nhân. Con người “*Lí đắc tâm mới có thể an*”, về sau mỗi bước đi ông mới có thể chắc chắn.

Những điều chúng tôi vừa nói là vì thấy bạn học này nhắc đến hiểu thảo cha mẹ, chuyên tâm đi học, cung kính với người khác là tâm tốt. Những câu này của các em là đã trưởng dưỡng được cơ bản của đức hạnh là hiểu và kính.

■ Học sinh thứ 3 nói:

- Làm được tâm của Đệ Tử Quy là tâm tốt.

■ Học sinh thứ 4 nói:

- Làm được Hiếu Kinh từ chương thứ nhất đến chương thứ 18;
- Sau đó nghe lời thầy giáo;

- Làm được “Thường Lễ Cử Yếu” là tâm tốt.

(Thường Lễ Cử Yếu”: Lễ phép hàng ngày – Của lão Cư sĩ Lý Bình Nam).

Chúng nó ngay cả “Thường Lễ Cử Yếu” đều thuộc được.

Chúng ta không nên xem thường vận dụng năng lực linh hoạt của trẻ con, vì những thứ của chúng học được đều sẽ vận dụng ở trong cuộc sống. Có một bạn nhỏ đi tìm bạn, sau khi tìm đến nhà bạn, đúng lúc bạn không có nhà, nó còn xếp một con hạc giấy để nơi cửa nhà của bạn, biểu thị muốn nói cho bạn rằng nó đã đến.

- Học sinh thứ 5 nói:

- Tâm trí tuệ là tâm tốt.
- Tâm làm việc tốt là tâm tốt.
- Không phải đốc thúc mà đi làm việc tốt là tâm tốt.

Các vị, khi những tâm cảnh này đến, quý vị đã bao giờ tự mình quán chiếu xem, xem ý định của chính mình là thật hay giả hay chưa.

- Học sinh thứ 6 nói:

- Biết là việc tốt thì đi làm, đây là tâm tốt.

- Học sinh thứ 7 nói:

- Tâm hiểu đạo lý là tâm tốt.

Thứ hai: Quan niệm của trẻ về tâm xấu

- Học sinh thứ 1:

- Tâm không giúp người khác là tâm xấu;
- Lừa dối người khác;
- Tâm lãng phí. Ví dụ như nói điện nước, lãng phí sinh mạng, lãng phí vật, lãng phí cuộc đời, lãng phí thời gian, đây đều là tâm lãng phí, là tâm xấu.

Từ những đáp án trả lời của bạn học này, chúng ta cũng có thể hiểu rõ được, Đệ Tử Quy nó đã học được rất tốt, từ thời gian, cuộc đời, sinh mạng, đều

có thể thấy được.

▪ Học sinh thứ 2:

- Xỉ vả người khác là tâm xấu;
- Trêu đùa, trêu đến tức giận là tâm xấu.

Câu này đã bao hàm “*Họa tùng khẩu xuất*” (Họa từ miệng). Cho nên, từ cuộc sống của chúng khi giao tiếp với người bắt đầu quán chiếu, quán chiếu tâm, quán chiếu xem có hậu quả gì.

(Có bạn tôi từng quen biết lâu năm, thấy có 1 tật xấu, là thường hay nói trêu đùa người khác, tuy ngôn từ thì rất dí dỏm, nhưng thường xuyên làm cho đối phương tức giận, thậm chí đối với cháu chắt trong gia đình, cũng làm chúng tức giận khóc gào lên. Cũng đã thường xuyên nhắc nhở mà mấy chục năm qua đi vẫn cứ là theo tập khí của mình, chứng nào tật ấy, mà ko hiểu rằng mình vui trên nỗi đau của người khác là điều ko thể được. Mà ko biết rằng đây là tâm xấu. Thái thượng cảm ứng thiên có dạy “thấy người được như mình được, thấy người mất mát như mình mất mát”, chứ ko phải là mình thì vui, còn người thì tức.)

▪ Học sinh thứ 3:

- Tâm oán hận người khác là tâm xấu.
- Tâm vì bản thân, không vì người khác là tâm xấu.
- Người khác đối tốt với họ, họ đối với người khác không tốt, là người không báo đáp vong ân bội nghĩa.
- Tâm ghi hận là tâm xấu, vì “**Ăn phải báo, oán phải quên**”.

Chúng tôi là đem nguyên văn của các em chép ra, không có thêm vào văn từ nào khác.

▪ Học sinh thứ 4:

- Tâm nhỏ nhen là tâm xấu: Vì tâm nhỏ nhen Đệ Tử Quy có dạy “**Kỷ hữu năng, vật tự tư**” (Mình có tài, chớ ích kỷ).
- Tâm moi móc khuyết điểm của người khác là tâm xấu;
- Tâm bảo thủ với sai lầm là tâm xấu.
- Không tâm ái, tâm hại người khác là tâm xấu.

- Không có tâm từ bi, biết việc tốt mà không đi làm.
- Đối với tượng Không Tử không cung kính là tâm xấu.

Vì lớp học của các em treo một bức tranh Không Tử. Ví dụ nói hôm nay ra ngoài công viên đi một lúc, lúc trở về vừa vào lớp sẽ đối trước Không Lão Phu Tử nói:

- Không Lão Phu Tử, con đã về rồi.

Đây gọi là thực hành **“Sự tử giả, như sự sanh”** (Việc người chết, như người sống).

Ở Hải Khẩu có một đứa trẻ, đúng lúc Hải Khẩu tiến hành diễn tập phòng không, để con cái hiểu được lúc diễn tập phòng không, nên chuẩn bị những gì. Thầy giáo cũng nắm được cơ hội này để giáo dục, nói với các em:

- Vào lúc này, các con nên chọn những thứ lập tức cần dùng, cũng không nên lấy quá nhiều.

Tiến thêm bước nữa nói:

- Có thể các con sẽ khát cho nên mang một ít nước.

Kết quả thấy mỗi đứa trẻ đi lấy những thứ không giống nhau. Trong lòng những em không có cảm giác an toàn, thì lấy một đồng lớn đi. Trong đó có một đứa trẻ cái gì cũng không lấy, chạy đến bên bàn, mở cái hộc ra, lấy ra một bức tranh, đã đóng khung rồi, nó lấy ra bức tranh Không Tử. Sau đó thì đối trước thầy giáo của nó nói:

- Thầy à, cái này nên phải lấy.

Thầy giáo của nó đứng đó nước mắt đã rơi xuống, ngay cả tình hình nguy hiểm như vậy, niệm thứ nhất là nghĩ đến tranh Không Lão Phu Tử. Đứa trẻ như vậy sau này nó gặp gỡ đối diện với cuộc đời, tin tưởng lời giáo huấn của Không Phu Tử nó nhất định sẽ nhớ được.

▪ Học sinh thứ 5:

- Tâm sợ vật vả là tâm xấu.

Vì thầy giáo các em mỗi tuần cho chúng một câu giáo huấn. Trong đó có nhắc đến “*Sợ vất vả, chịu cả đời vất vả. Không sợ vất vả, chịu một trận vất vả*”. Vì vậy khi nhỏ, khi còn trẻ cố gắng nỗ lực, đến già thì có thể hưởng phước báu.

■ Học sinh thứ 6:

- Bên ngoài làm việc tốt, trong lòng làm việc xấu là tâm xấu.
- Tâm không hiếu thảo cha mẹ là tâm xấu.
- Tâm phá hoại là tâm xấu.

Chúng biết được lời nói đi đôi với hành.

■ Học sinh thứ 7:

- Mẹ không biết mà nói mẹ ngốc là tâm xấu.
- Không làm được Đệ Tử Quy là tâm xấu.

Vốn dĩ có thể làm được nhưng cứ nghĩ không làm được là tâm xấu. Cho nên phải “**Vật úy nan**” (Đừng sợ khó), phải như Mạnh tử nói: “**Thuấn hà nhân dã? Dư hà nhân dã? Hữu vi giả diệc nhược thị**” (nghĩa là: “*Thuấn là người nào vậy, Vũ là người nào vậy? Họ làm được thì mình cũng được*” (28,30)

■ Học sinh thứ 8:

- Những thứ mình không muốn, mà lại đem cho người là tâm xấu.

Từ câu này chúng ta có thể thấy được quốc văn của đứa trẻ này quá tốt. Những đứa trẻ này đã có thể luân phiên đem “Đức Dục khóa bồn” để giảng bài. Cho nên, không nên xem thường tánh ngộ của trẻ con. Kỳ thực học văn cô không khó như ta tưởng tượng.

Chúng ta bài học sau, tôi sẽ mang những tâm đắc về học văn cổ trình bày với quý vị. Đứa trẻ này, một hôm mẹ nó nói với nó:

- Học như chèo thuyền ngược dòng, không tiến thì lùi.

Nó nghĩ một lúc, nó nói:

- Mẹ à, con đã hiểu, học như sườn dốc lái xe, không tiến thì lùi.

Cho nên ở trong cuộc sống nó lĩnh hội những đạo lý.

■ Học sinh thứ 9:

- Lớn tiếng náo động làm phiền người khác là tâm xấu.

■ Học sinh thứ 10:

- Nếu ham ăn tăng một tội là tâm xấu.

Chúng ta từ chỗ các em nhìn tâm tốt, tâm xấu, cũng có thể lĩnh hội được trong tâm của chúng đều có cái thước đo thị phi thiện ác. Chúng huân tập như vậy 3 năm, 5 năm, tin tưởng căn bản có thể đã vững vàng thì chúng ta thân làm cha mẹ mới thực sự có thể không lo gì nữa.

(Chúng ta đã kết thúc Chánh văn 16-7. “Đầu não trường, tuyệt vật cận” (Nơi ồn náo, không đến gần). Ngày mai chúng ta học sang mới, chánh văn 16-8. “Tà phích sự, tuyệt vật vấn” (Việc không đáng, quyết không hỏi)

Vâng ạ, thời gian đã hết, bài học của chúng ta tạm dừng ở đây.

Chúc bạn:

*Thuộc lòng Đệ Tử Quy
Hành đúng từng câu chữ
Nội hóa tâm cung kính
Là bạn được thân người.*

Xin chào và hẹn gặp lại các bạn vào ngày mai – xin cảm ơn!

.....

Chúng tôi chân thành cảm ơn NSUT Phú Thăng đã đọc bài này

Website: www.duongdenhanhphuc.vn

Kênh Youtube: [duongdenhanhphuc](https://www.youtube.com/channel/UCv8v8v8v8v8v8v8v8v8v8v8)

Hoan nghênh mọi hình thức ấn tống, sao chép, copy, công đức vô lượng!
(32,11)

